

Výsledková listina třetí série začátečnické kategorie 26. ročníku KSP

řezník	škola	ročník	série	celkem							
			Z3-1	Z3-2	Z3-3	Z3-4	Z3-5	Z3-6			
0.											
1.	Jan Tománek	GFelhinov	3	3	8	10	10	12	14	66,0	198,0
2.	Jakub Pele	G-UherBrod	0	3	8	10	10	12	12	63,0	193,0
3.	Miroslav Šerý	ZSKřidloBO	-1	3	8	10	10	12	12	54,5	183,5
4.	Jonáš Malena	GVAlašKlob	1	3	8	10	10	12	12	52,0	182,0
5.	Jonáš Malena	SSJ-špědlí	4	3	8	10	10	12	2	57,0	180,5
6.	Přemysl Štastný	GZambert	0	3	8	0	10	10	2	45,0	164,5
7.	Václav Komrčík	GSOS-ETMls	3	3	8	0	10	10		23,0	139,0
8.	František Zajíc	G-Nymburk	1	3	3	0	0			28,0	132,0
9.	Luce Študenta	GKepelnáPH	4	2	2	0				0,0	102,0
10.	Michal Töpfer	G-Dr-PEkAMB	1	2	8	10	10	1	2	35,0	88,0
11.	Jakub Lukeš	GNAlajIPH	1	3	0	10	10			0,0	81,0
12.	Pavel Mikš	GMeňnik	3	3	8	10	10	6		34,0	80,0
13.	Antonín Teichmann	Gleroymlí	4	2	2					0,0	72,0
14.	Petr Šima	GKlatovy	1	3	8		10			18,0	66,0
15.	Jiří Vozár	G-UherBrod	2	1	0,0					0,0	59,5
16.	Michal Převrátil	GKlatovy	1	2	0,0					0,0	58,0
17.	Marěk Vituša	GJarosBo	3	2	0,0					0,0	51,0
18-19.	Jan Burda	G-Holice	-1	2	8	10	10		3	31,0	48,0
20.	Jakub Heyduk	SSP-CB	4	2	2					0,0	48,0
21.	Antonín Buriščík	G-UherBrod	3	3	8	10	10	1		29,0	46,0
22.	Václav Trpišovský	GOPendABab	-3	3	3			5		5,0	44,0
23.	Jakub Týpek	ChKG-Plzeň	1	1	8	10	7	4	12	41,0	41,0
24-26.	Lukáš Fruček	GLesnZlín	1	1	0,0				0	0,0	40,0
27.	Josef Galpůšek	SSRKAmpard	1	1	0,0					39,0	39,0
28-29.	Stanislav Lukeš	G-PesníkPH	1	1	7	10	10	12	0	0,0	39,0
30.	Radovan Švarc	G-C'řtebová	3	2	0	8	6		3	21,0	37,0
31.	Daniel Šerý	G-RožnovPR	2	2	8	10				18,0	34,0
32-33.	Jan Horák	GŠumpperk	3	3	3	8	10	0		18,0	34,0
34-35.	Viktor Kovarik	G-UherBrod	3	3	8	10				0,0	30,0
36.	Milan Malina	GMLhukšPL	1	2	0,0					0,0	25,0
37-38.	Jan Vargovský	GSPŠFrenšt	4	1	2					0,0	23,0
39.	Karna Krumlová	GJarosBo	1	2	8		7			15,0	25,0
40.	Vojtěch Vaclavík	GSOS-ETMls	4	2	0,0					0,0	23,0
41.	Tomáš Mlčha	SPSSEOstrava	4	2	0					0,0	20,0
42-44.	Benedikt Zour	G-UherBrod	-1	2	0			2		2,0	20,0
45.	Janek Hlavavý	ZS-DubelCB	-5	3	8		1			9,0	19,0
46.	Štěpán Košan	GKlatovy	2	1	0,0					0,0	18,0
47.	Aneta Šlastná	GOMuskPia	4	1	0,0					0,0	18,0
48.	David Karlík	G-UherBrod	3	2	0,0					0,0	16,0
49.	Zdeněk Pavlátka	GMLhukšPL	2	2	0	0				0,0	15,5
	Martin Jilek	GKlatovy	2	1	0,0					0,0	13,0
	Ivona Hřivová	GZlín	4	3	0,0		0			0,0	11,0
	Domink Krasula	GKMov	1	1	0,0					0,0	11,0
	Jan Vozár	G-UherBrod	0	2	0,0					0,0	11,0
	Michaela Bačová	G-UherBrod	3	2	0,0					0,0	9,0
	David Dvořáček	G-UherBrod	3	1	0,0					0,0	8,0
	Petr Pačner	GBroumov	2	1	0,0					0,0	7,0
	Tereza Bohunská	GPSnědkáPH	-1	1	0,0					0,0	2,0
	Majlán Martín	G-SNPřesí	1	1	0,0					0,0	1,0

Korespondenční Seminář z Programování

ZAČÁTEČNICKÁ KATEGORIE

26. ročník

KSP-Z

Květen 2014

Přinášíme vám vzorová řešení úloh třetí série KSP-Z. Pokud jste z nějaké úlohy nedostali plný počet bodů, určitě řešení dané úlohy prozkoumejte, a i pokud jste body získali výšechny, stejně doporučujeme se na řešení podívat. Často vám může poskytnout mírně odlišný náhled na problém, což je vždy ku prospěchu. Jsme rádi za všechna vaše odvedená řešení a doufáme, že KSP-Z zachováte přehled i v letošní poslední, čtvrté sérii. Kdybyste některé řešení nemohli pochopit či potřebovali vysvětlit jakýkoli detail, nebojte se nás zeptat na našem fóru nebo emailu ksp@njf.cuni.cz.

Řešení třetí série začátečnické kategorie 26. ročníku KSP

26-Z3-1 Zámky labyrintu

Stejně tak, jako zadání znelo jednoduše, řešení bude též jednoduché.

Nejprve si musíme rozmyslet, na jaké hodnoty bytlohm potencionálně měli nastavit a , b a c .

Proměnná a musí splňovat (jak bylo uvedeno v zadání) rovnost $b - a = c - b \Rightarrow a = -(c - b - b) = 2b - c$. Pro b a c vyjde ze stejné rovnice a vyjde nám, že $b = \frac{c+a}{2}$ (zde se jen musíme ověřit, že toto číslo je celé) a $c = 2b - a$.

Tedy stačilo spočítat tyto hodnoty, a pak zjistit, kde je v absolutní hodnotě nejmenší rozdíl s původní hodnotou.

Program (C):
<http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-Z3-1.c>

Vojta Šejkora

26-Z3-2 Čarodějova sířra

Než jsme se mohli pustit do samotného šifrování mřížkou, bylo nutné poradit si se sířraci, kdy jsme měli text kratší, než kolik byla velikost mřížky ($K \times K$). Dalo by se to řešit nějakou soustavou podmínek až přímo při šifrování, ale proč si to komplikovat?

Nejlehodnější řešení jsou často ta nejjednodušší – prostě si na začátku doplníme text na požadovanou délku opakováním písmen „KSP“. Na technické detaily, stejně jako na detaily načítání vstupu se můžete podívat do vzorových programů na konci tohoto řešení.

Tim se dostáváme k hlavní části celé úlohy, k šifrování mřížkou. Řešme nejdříve jednodušší případ bez otáčení a pak zkusme stejný princip zkomplikovat s otáčením.

Máme tedy dvourozměrné pole s mřížkou a text. Budeme si udržovat pozici v textu – jaké písmeno bychom měli zapsat dál – a budeme postupně po sloupcích a řádcích procházet dvourozměrné pole s mřížkou (vnější cyklus přes řádky, vnitřní přes sloupce, alychom šif správně zleva doprava řádek po řádku). Vždy, když narazíme na díru, zapíšeme na stejnou pozici ve výsledném dvourozměrném poli písmenko, které je zrovna na řádku (a posuneme ukazatel na další). Tak postupně projdeme celou mřížku a máme jednu čtvertnu úlohu splněnou.

Ted by se nám lhblo mřížku otočit a to celé provést znova. Můžeme si buď celou mřížku nakopirovat a otočit, nebo můžeme transformovat souřadnice až při jejím otáčení. Je důležité si uvědomit, že když mřížku otočíme doprava (po

směru hodinových ručiček), je to to samé, jako když souřadnice transformujeme na druhou stranu, doleva. Když se ptáme, co je na souřadnicích $[r, s]$ v mřížce otočené o jedna doprava, můžeme náš dotaz přeložit na ekvivalentní dotaz: co se nachází na souřadnicích otočených o jedna doleva v původní mřížce.

At už se rozhodneme pro jeden nebo druhý způsob, budeme potřebovat nějaký přepočít souřadnic pro otáčení, neboli na jaké pozici se ocitne to, co bylo původně na souřadnicích $[r, s]$. Ukážeme vzorec pro otáčení doprava, pro otáčení doleva je to stejné, jen odzadu (jedno otáčení doleva je to samé jako tři otáčení doprava). Indexujeme tabulku od nuly, takže máme sloupce i řádky s indexy $0, \dots, K - 1$.

- otáčení doprava: $[r, s] \rightarrow [s, K - 1 - r]$
- otáčení doprava: $[r, s] \rightarrow [K - 1 - r, K - 1 - s]$ (Vlastně první otáčení aplikované dvakrát)
- otáčení doprava: $[r, s] \rightarrow [K - 1 - s, r]$ (to samé, jen vřřkrát)

Ted již máme všechny potřebné stavební kameny. Stačí jen čtyřkrát provést zapsání přes mřížku a mezitím otáčet (ve vzorových programech používáme variantu s transformací souřadnic). Díky vlastnostem mřížky šifrováním v zadání jsme zapsali na každé políčko výsledné tabulky právě jeden znak a tím jsme splnili čarodějovo zadání, stačí mu tedy mřížku odezvat (vypsat) a můžeme jř dovědět do labyrintu smů.

Program (Python):

<http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-Z3-2.py>

Program (C):

<http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-Z3-2.c>

Jirka Šechůřka

26-Z3-3 Hádanka

Nejdříve si připomeneme kritérium dělitelnosti devíti, které asi všichni znají: číslo je dělitelné devíti bez zbytku právě tehdy, když cílený součet jeho zápsů (v desítkové soustavě) je také dělitelný devíti. Například číslo 738 je dělitelné devíti právě proto, že cílený součet $7 + 3 + 8 = 18$ devíti dělitelný je.

Než se pustíme do samotné úlohy, dovolim si druhou otázku. Zamýšleli jste se někdy nad tím, proč toto kritérium funguje? Pokud ne, ukážeme si to. Vezme si naše známé číslo 738, budeme ho postupně dělit devíti a budeme sledovat přenosy mezi řádky.

Rozepíšeme si číslo po řádcích na $7 \cdot 100 + 3 \cdot 10 + 8 \cdot 1$ a budeme ho postupně zkoušet dělit od největšího řádku (jako

bychom popořadě dělili jednotlivé členy čísel 900, 90 a 9). Dělení 900 nám nic neznamená, ale už dělení 90 je zajímavé. To nám zruší první člen a z každé stovky nám zůstane právě jedna desítka, tedy přičteme 7 k desítkám (dostáváme tak 10-10+8-1). Když budeme dál dělit 9, zruší nám desítkový člen a z každé desítky nám zůstane právě jedna jednotka, dostaneme tedy výraz 18-1 a u něho už dělitelnost devíti snadno poznáme.

Asi jste si už všiml i jiné pravidelnosti. Je to dáno tím, že číslo v n -dní (přesněji desítkové) soustavě dělíme číslem $n-1$ (tedy devítkou). Z každého řádu se nám tak přenesou do nižšího právě takové číslo, které v něm je. A všechny tyto přenosy se pak shromáždí v jednotkovém řádu, což je přesně ekvivalenční cifernému součtu.

Potom, co jsme si dokázali dělitelnost devíti, přejdeme už k řešení samotné úlohy. V podstatě nám stačí na místa označkná doplnit taková čísla, aby nám ciferný součet vyšel dělitelný devíti. Zároveň ale chceme, aby číslo bylo co nejmenší možné, takže chceme umisťovat co nejmenší čísla do velkých řádů.

S výjimkou pozice na začátku čísla, kde musí být alespoň jednička, můžeme jinak akusit všude místo označkná doplnit nulou. Pokud nám potom vyjde ciferný součet dělitelný devíti, vyhráli jsme, pokud ale ne, bude ještě nutné číslo upravit.

Stačí si ale spočítat, kolik nám stačí do nejnižšího dalšího čísla dělitelného devíti, to je maximálně osm. Takže nám stačí nějaké zaplnené číslo (nulu nebo jedničku) zvětšit o osm. A protože chceme výsledné číslo co možná nejmenší, provedeme to u nejmenší významného řádu – u nejpravější pozice s označkem.

Všechno, co potřebujeme, je náhodně vygenerovat všechny cifry čísla. Takže pro číslo dlouhé N cifer zabere náš postup čas $O(N)$. Nahleďte si do vzorových programů.

Program (Python):

`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-23-3.py`

Program (C):

`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-23-3.c`

Jirka Šechtník

26-23-4 Tvar labryntu

Struktura kritizovatek a cest mezi nimi se v informatice říká *graf*, a takto speciálnímu grafu bez cyklů říkáme *strom*. Problém ze zadání je tedy problém nalezení nejdelší cesty (trasy) ve stromu.

Představme si kritizovanky a slepé cesty jako uzly a cesty mezi nimi jako provázky odpovídající děly. Potom celý labrynt nelopne za kritizovanku s číslem 0 a nechme provázky s uzly volně spadnout dolů. Pokud si to dokážeme představit, můžeme si všimnout následujících faktů. Nejdelší cesta bude vždy končit ve slepé chodbě – pokud do kritizovanky vedou alespoň dvě chodby a jednou z nich přijdeme, tak není důvod se zastavovat, když můžeme dít dále od něj. Další pozorování je, že uzly, který spadl nejníže (je tedy nejvzdálenější od kritizovanky 0), bude určité na kraji té nejdelší cesty. Když bychom poté celý strom převrhli za ten to nejnižší uzly a zase nechali ty ostatní volně spadnout dolů, už bychom snadno našli nejdelší cestu.

Jak to ale určí algoritmičky? Nalezi nejnižší uzly zvídáním průjdomem grafu do hloubky, problém je ale s pře-

točením¹ stromu pod nejnižší uzly. Proto si vysvětlíme snadnější naprogramovatelný postup.

K tomu si zavědeme několik pojmů, vyjdeme u nich z představy zavěšených uzlů. *Podstrom* začínající v nějakém uzlu u je strom obsahující tento uzly a vše, co visí pod ním, uzly u je *kořenem* tohoto podstromu. *Svislá cesta* je pak taková trasa, která v tomto zavěšení vede pouze dolů. Stojí za všimnutí, že libovolnou jinou cestu můžeme získat složením dvou svislých cest.

Při zpracování každé kritizovanky uvažujeme pouze podstrom s kořenem v této kritizovance. Spočítat chceme dvě věci: jednak délku nejdelší svislé cesty, jednak délku nejdelší cesty procházející kořenem (tedy zpracovávanou kritizovankou).

Rekurzivně získáme délky nejdelších svislých cest vedoucích z sousedních kritizovatek, k nim přičteme vzdálenost k příslušné kritizovance. Maximum z těchto hodnot představuje délku nejdelší svislé cesty, součet dvou největších hodnot je pak délkou nejdelší cesty procházející přes kořen. Pro úplnost dodáme, že nejdelší svislá cesta vycházející ze slepé uzly má délku 0.

Pokazdē, když počítáme cestu procházející přes kořen, porovnáváme navíc výsledek s globálně udržovaným maximem, a je-li větší, toto maximum upravíme. Po zpracování celého stromu v něm tak máme hledanou délku nejdelší cesty ve stromu.

Ještě bychom si měli rozmyslet složitost. Do každé kritizovanky určitě přijdeme jen jednou (do každé vede shora maximálně jedna chodba). Jejím zpracováním strávíme jednak nějaký konstantní čas, jednak nějaký další konstantní čas za každou chodbu, která z kritizovanky vede dolů. Všimneme si ovšem, že když do každé kritizovanky vede nejvýše jedna chodba, je chodbě nejvýše N . Dobromyšletí tak potřebujeme čas $O(N)$. Podobně paměťová složitost je lineární.

Program (C):

`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-23-4.c`

Oldřich Hlavutý @ Karolína „Karrigama“ Burešová

26-23-5 Ceny na střešnici

Pomalu, ale jistě

Hledáme v zadání poslopnosti a co nejdelší úsek, ve kterém jsou všechny prvky různé. Zkusíme nejprve najít nejdelší takový úsek, který začíná na prvním prvku, tedy zcela vlevo.

To je velice jednoduché, stačí si nějak v paměti udržovat, které všechny různé prvky jsme už potkali. Pokud budeme mít dříve cen označené příloženými čísly, tak se na to skvěle hodí pole. Vyrvoeme si pole c , ve kterém na začátku budeme mít všechny nuly (to znamená, že jsme zatím nic ne navštívili), a pokud potkáme cenu označenou i , napíšeme do c nějaké nenulové číslo na $c[i]$.

No a pokud budeme chít zapsat na místo, kde už ale něco nenulového je, znamená to, že jsme právě přechodem hodnotu potkali už potřetí. Takže úsekly od začátku na místo, na které se budeme dívat, od teď budou určité obsahovat dvojici stejných prvků.

Ale tím nesmíme ukončit hledání, ještě je možnost, že existuje nějaký vyhovující úsek začínající někde dál než na prvním prvku. Nejvhodnější způsob by byl použít stejný algoritmus od druhého prvku, potom od třetího, potom od čtvrtého a tak dále až do N -tého. To by ale trvalo moc dlouho – algoritmus spusťme N -krát a může zkoumat až

N prvků, takže časová složitost bude $O(N^2)$. Pro první úkol ale stačí, protože každé algoritmus skončí po nejvyšší padesáti krocích (delší úsek různých cen nemůže být). Proto bude časová složitost $O(50N) = O(N)$.

Optimalizace

Mý ho ale dokážeme výrazně zrychlit jednoduchým trikem: Když budeme do pole chít naprávo, že jsme potkali nějakou cenu x na pozici i , na $c[i]$ zapíšeme hodnotu i . Tedy o druhou cenu x budeme vědět nejen, že jsme ho potkali, ale i kde to naposledy bylo.

Algoritmus bude postupovat tak, že bude procházet poslopnost cen a u každé zjistí, kde začíná nejdelší úsek různých cen, který v ní končí. Pokud prozkoumáme novou cenu, tento začátek nejdelšího úseku zůstane buď stejný jako u předchozí, nebo se posune někam směrem doprava.

Když přijdeme k nějaké ceně x na pozici i , zjistíme, jestli je její poslední výskyt před nebo za začátkem nejdelšího úseku končícího na pozici $i-1$. Pokud je před ním, můžeme ho ignorovat a začátek bude pro i stejný jako pro $i-1$. Pokud bude za ním, posune se tím začátek nejdelšího úseku doprava těsně za poslední výskyt.

Tímto způsobem projdeme postupně celou poslopnost a budeme si udržovat zatím nejlepší délku úseku, jakou jsme dosud viděli. Spolu s ním si zapamatujeme i indexy jejího začátku a konce. Ty přepíšeme, jakmile potkáme nějakou lepší.

Proč to celé funguje?

Šliší se ještě dokázat, že jsme získali ještě lepší validní poslopnost nepřehlédli. Na každém prvku poslopnosti jsme znali nejdelší poslopnost, která na tomto místě končí (kdybychom se pokusili její začátek posunout o jedno místo doleva, objevila by se mezi prvky poslopnosti nějaká dvojice – právě na takové místo jsme začátek posouvali).

Konec poslopnosti jsme v průběhu algoritmu posouvali postupně o jedničku, proto, ab by nejlepší validní podposlopnost končila kterýmkoliv prvkem, tak bychom přes něj museli přejít a podposlopnost bychom tak našli.

Jak dlouho to celé poběží? Uděláme N kroků, kde krok je všechno, co uděláme mezi jednotlivými posunutími konce poslopnosti. Tam ale uděláme vždy konstantní počet operací, takže časová složitost bude $O(N)$.

Program (Python):

`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-23-5.py`

Martin Španěl

26-23-6 Horská dráha

Hlavním nástrojem, který využijeme v této úloze, je třídění. O rychlých třídících algoritmech se dočtete třeba v naší knihučce.¹

V prvním úkolu stačí všechny hodnoty, které si Kevin zapsal, vzestupně seřadit. Poté budeme zleva doprava hodnoty procházet a udržovat si přitom počítadlo, které bude obsahovat délku souvislého úseku složeného ze stejných hodnot, ve kterém se právě nacházíme. Pokud je následující hodnota stejná jako předchozí, počítadlo o jedna zvětšíme, jinak jej vymyjeme. Zároveň si v průběhu udržujeme do-

savadní maximální hodnotu počítadla, kterou stačí aktuálně zavazet vždy před vymyčením a pak na konci.

Vypočít se skládá ze dvou fází: třídění a následný průchod. První fáze nás stojí při použití rychlého třídícího algoritmu $O(N \log N)$ času, druhá fáze už jen $O(N)$, takže celková časová složitost tohoto algoritmu je pak $O(N \log N)$.

Budeme předpokládat, že se horská dráha chová rozněmne spojité, tedy pokud jsme přejeli z výšky a do výšky b , ocitli jsme se přitom jednou v každé výšce mezi a a b . Navíc úsek mezi každými dvěma Kevinovými zápisy je ze zadání celý z kopce nebo celý do kopce, takže každý úsek mezi dvěma zápisy můžeme popsat intervalem, jehož krajními hodnotami jsou nyní zaplnené hodnoty.

Rádi bychom nyní řekli, že hledaná výška je taková, která je obsažena v nejvíce intervalech. To je ovšem zřejmé, protože místa, ve kterých si Kevin zapisoval výšku, jsou zachycena ve dvou intervalech. Lokální výškové extrémy tedy určité nebudou dobrými kandidáty na hledanou nejvyšší navštívenou výšku. Přístupem si třeba obyčejnou sinusoidu, na které by se Kevin vyskytl ve výšce 0 mnohem častěji než ve výšce 1. Raději bychom proto počítali s otevřenými intervaly.

Učiníme pozorování, které nám to umožní: představme si, že jsme již našli onu výšednou výšku, ale vyskytuje se na seznamu, tedy je koncovým bodem některých intervalů. Bez důjmy na obecnosti předpokládejme, že se tato výška vyskytuje v nejvyšší tolika lokálních údolích jako vrcholoch (jinnak pokračujeme oběma). Pak ovšem můžeme tuto výšku zmenšit o dostatečně malinké číslo, čímž síce už nebudeme v údolích, ale za každý vrchol teď budeme mít dva výskyt této výšky v jeho blízkém okolí. Jeden bude nalevo a jeden napravo. Celkový počet výskytů se tedy nezmenší a dostali jsme výšku, která leží pouze v otevřených intervalech (volbou dostatečně malého zmenšení jsme se mohli všem ostatním lokálním extrémům vyhnout).

Nyní nám stačí pracovat s otevřenými intervaly a budeme postupovat podobně jako v první úloze. Vezmeme si všechny konce intervalů, přidáme ke každému konci příznak, zda je to konec levý nebo pravý, a všechny konce vzestupně seřadíme.

Seřídíme pole budeme procházet zleva doprava a udržovat si, v kolika jsme zrovna intervalech. Pokud narazíme na levý konec, počítadlo o jedna zvýšíme, pokud narazíme na pravý, o jedna jej zmenšíme. Přitom si udržujeme maximální hodnotu počítadla tentokrát ještě navíc s intervalem, ve kterém j bylo dosaženo. Ten vznikne jako průnik nějakých intervalů, při výpočtu jej však snadno dostaneme jako největší levý a nejmenší pravý konec, který aktuálně máme. Nakonec máme interval (a, b) , který reprezentuje výšky, ve kterých jsme se nejčastěji objevili. Stačí tedy vypsat libovolnou z nich, třeba $(a + b)/2$, což je určité číslo z vnitřku intervalu.

Časová složitost tohoto algoritmu je stejná jako v prvním úkolu, tedy $O(N \log N)$.

Program C++:

`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/26-23-6.cpp`

Marek Korpilovský

¹ `http://ksp.mff.cuni.cz/viz/kuccharky/trideni`